१९

करैयामाई गाउँपालिका

स्थानिय राजपत्र

खण्ड ३ संख्या ७ मिति २०७६/०३/३०

भाग-१

करैयामाई गाउँपालिका

करैयामाई गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७६

करैयमाई गाउँपालिका
करैया, वारा

करैयामाई गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना

करैयामाईगाउँपालिका क्षेत्रभित्रप्राकृतिकतथा गैरप्राकृतिकविपद्बाट हुन सक्ने जोखिमन्यूनिकरण तथाव्यवस्थापनकालागि स्थापनाभएको विपद् व्यवस्थापन कोषको सञ्चालन सम्बन्धीकार्यवधिबनाउन बाञ्छनीय भएकोले,

करैयामाईगाउँपालिकाविपद् जोखिमन्यूनिकरण तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७६ को दफा २७. (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कार्यपालिकाले करैयामाई गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७६ पारित गरेकोछ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**

(१) यो कार्यविधिको नाम"करैयामाईगाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७६" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधिकार्यपालिका वाट पारित भई गाउँपालिकाको स्थानीय राजपत्रमाप्रकाशितभएर प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधीमा,-**

(१) "गाउँपालिका"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकासम्झनुपर्छ।

(२) "कार्यपालिका"भन्नाले करैयामाई गाउँपालिकाको कार्यपालिका सम्झनुपर्छ।

(३) "वडा समिति"भन्नाले गाउँपालिकाको वडा समितिसम्झनुपर्छ।

(४) "अध्यक्ष"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ।

(५) "उपाध्यक्ष"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ।

(६) "वडा अध्यक्ष"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाको वडाको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ।

(७) "प्रमुखप्रशासकीयअधिकृत"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाको प्रशासकीयप्रमुखको रुपमाकाम गर्ने कर्मचारी प्रमुखलाई सम्झनुपर्छ।

(८) "कार्यपालिका सदस्य"भन्नाले करैयामाईगाउँकार्यपालिकाको सदस्यसम्झनुपर्छ र सो शब्दले कार्यपालिकाको अध्यक्ष, उपाध्यक्षतथा वडा अध्यक्ष समेतलाई जनाउँछ।

(९) "सभा"भन्नाले गाउँपालिकाको गाउँ सभालाई सम्झनुपर्छ।

(१०) "कर्मचारी" भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकामातोकिएको कामकालागितलव सुविधाप्राप्त गर्ने गरी विभिन्नप्रकृती र तहमानियुक्तिव्यक्तिलाई सम्झनुपर्छ।

(११) "ऐन"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाविपद् जोखिमन्यूनीकरण तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७६" सम्झनुपर्छ। सो शब्दले संघीय, प्रदेश संसद तथाकरैयामाईगाउँपालिकाको पारित भई लागु भएका ऐनहरु समेत बुझाउछ।

(१२) "कार्यविधि"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७६सम्झनुपर्छ। सो शब्दले संघीय तथाप्रदेश सरकार एवं करैयामाईगाउँपालिकाको कार्यपालिकालेले पारित गरी लागु गरेका अन्यकार्यविधिलाई समेत जनउछ।

(१३) "कार्यालय"भन्नाले करैयामाईगाउँकार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनुपर्छ।

(१४) "कोष"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाविपद् जोखिमन्यूनिकरण तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७५ को दफा १२ बमोजिमको विपद् व्यवस्थापन कोष सम्झनुपर्छ।

(१५) "प्रभावितव्यक्ति"भन्नाले विपद्को घटनाबाट परिवारका सदस्यगुमाएको, शारीरिक वामानसिक समस्याउत्पन्नभएको, घर, जग्गाजमिन, पशुपन्छी, खाद्यान्न, लत्ताकपडा तथाअन्य सम्पत्तीमाआंशिकवा पूणरूपमा नोक्सानीपुगेको वाविपद्का कारण अन्यकुनै तरिकाबाट प्रभावितभएको व्यक्तिलाई सम्झनुपर्छ।

(१६) "राहत"भन्नाले विपद् प्रभावितव्यक्तिलाई उपलब्ध गराईने नगदतथा वस्तुगत सहायता सामाग्री समेत सम्झनुपर्छ।

(१७) "समिति"भन्नाले करैयामाईगाउँपालिकाविपद् जोखिमन्यूनिकरण

तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७५ को दफा ३ बमोजिमको समिति सम्झनुपर्छ ।

(१८) "संयोजक"भन्नाले समितिको संयोजक सम्झनुपर्छ ।

(१९) "आर्थिकवर्ष" भन्नाले श्रावण१ गत देखि शुरु भई आषाढ मसान्तमा समाप्त हुने अवधिलाई सम्झनुपर्छ ।

(१९) "तोकिएको"वा" तोकिए वमोजिम"भन्नाले प्रचलित ऐनकानू, नियमावली, कार्यविधिहरुमा तोकिएको र गाउँपालिकाले समयसमयमा निर्णय गरी तोकिएको वा तोकिए वमोजिमको सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद-२
कोषको स्थापना, उद्देश्य तथाप्रयोग

३. कोषको स्थापना

(१) स्थानीय स्तरमा उत्पन्नभएको वाहुनसक्ने विपद्को जोखिमन्यूनिकरण तथाव्यवस्थापन सम्बन्धीकार्य गाउँरनगर स्तरबाटै सञ्चालन गर्नका लागिआवश्यक स्रोत संकलन र परिचालन गर्न गाउँपालिकामा एक विपद् व्यवस्थापन कोष रहनेछ ।

(२) कोषको आय रकम संकलनतथाव्यय रकम परिचालनकालागिगाउँपालिकाको सञ्चित कोष रहेको वित्तीय संस्थामा एक छुट्टै खाताखोलिनेछ ।

(३) कोषको कूलआम्दानीअन्तर्गत यस कार्यविधिको दफा ५. बमोजिम कोषमाजम्माहुनेगरी प्राप्तभएको रकमतथा कोषको खाता रहेको वित्तीय संस्थाले कोष रकममाउपलब्ध गराएको ब्याजआय र दफा ६. बमोजिमप्राप्तभएको वस्तुगत सहायता सामाग्रीको प्रचलितमूल्य समेतलाई जनाउछ। तर वस्तुगत सहायता सामाग्रीको प्रचलितमूल्यलाई बैंक हिसाबमा समावेश गरिने छैन ।

(४) यस कार्यविधिको दफा ६ बमोजिम कोषको नाममाप्राप्तहुनआउने वस्तुगत सहायता सामाग्रीको छुट्टै मौज्दातकिताब स्थापना गरि अभिलेख गरिनेछ ।

४. कोषको उद्देश्य

(१) करैयामाईगाउँपालिका क्षेत्रभित्रहुन सक्ने सम्भाव्यविपद्को

जोखिमन्यूनिकरण तथाविपद्को व्यवस्थापनकालागिआर्थिक तथा वस्तुगत सहायता परिचालन गर्नु कोषको उद्देश्य रहनेछ ।

(२) कोषले करैयामाईगाउँपालिकाभित्र देहायका क्षेत्रमाकाम गर्ने छ ।

(क) विपद्को घटनाबाट प्रभावितव्यक्तिहरूलाई स्थानीय स्तरमा तुरुन्तखोज, उद्धार र राहत सेवाउपलब्ध गराउने ।

(ख) विपद् पर्दा तत्कालै स्थानीय स्तरमा सामना गर्न सक्ने अवस्थासिर्जना गर्ने ।

(ग) विपद् जोखिमन्यूनिकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभ कार्यलाई सहज गर्ने ।

५. कोषको आम्दानी

(१) कोषमाकरैयामाईगाउँपालिकाविपद् जोखिमन्यूनिकरण तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७५ को दफा १२ को उपदफा (२) र (३) को अधिनमा रहि देहायबमोजिमका रकमआम्दानीको रूपमाजम्माहुनेछ ।

(क) गाउँपालिकाको वार्षिक बजेटमार्फत विपद् व्यवस्थापन कोषमाजम्माहुने गरी स्वीकृत रकम,

(ख) विपद् व्यवस्थापनकार्यका लागि कोषमाजम्माहुनेगरी अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम,

(ग) विपद् व्यवस्थापनकार्यका लागि कोषमाजम्माहुनेगरी प्रदेश सरकार तथा नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,

(घ) गाउँ सभाबाट स्वीकृत आर्थिक ऐनमाव्यवस्था गरिए बमोजिमविपद् व्यवस्थापन कोषमाजम्माहुनेगरी प्राप्तहुने शुल्कतथा दस्तुर रकम,

(ङ) गाउँ सभा सदस्य, कार्यपालिका सदस्यतथागाउँपालिकाकाकर्मचारीहरूको स्वेच्छिक निर्णयबाट प्राप्तहुने रकम,

(च) स्वदेशीविभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र त्यसमाकार्यरत कर्मचारीहरू, उद्योगी, व्यवसायी, पेशाकर्मी, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, धार्मिक तथा परोपकारी संघसंस्था र आम सर्वसाधारणबाट स्वेच्छिक रूपमाप्राप्तहुने रकम,

(छ) गैरआवासीय नेपाली, वैदेशिक सरकार तथा संघसंस्थाको तर्फबाट प्रचलितकानूनको अधिनमा रहि प्राप्तहुने रकम,

(छ) कोषको खाता सञ्चालनमा रहेको वित्तीय संस्थाले त्यस्तो कोषमा रहेको रकममाउपलब्ध गराएको ब्याजआय,

(ज) दफा ६ को उपदफा (३) बमोजिम वस्तुगत सहायता सामाग्रीको बिक्रीबाट प्राप्तआय,

(झ) प्रचलितकानूनको अधिनमा रहि कोषमाजम्माहुने गरी अन्यकुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कोषलाई उपलब्धहुने रकम सम्बन्धितव्यक्तिवा संस्थाले यस कार्यविधिको दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिमको कोषको बैंक खातामासिधै जम्मा गरिदिनवागाउँपालिकाको आर्थिक प्रशासनशाखामानगदजम्मा गर्न सक्नेछ । त्यसरी नगदजम्माहुनआएमाआर्थिक प्रशासनशाखाले सम्बन्धितव्यक्तिवा संस्थालाई सोको भर्पाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(३) कोषमा रकमजम्मा गर्ने व्यक्तितथा संस्थाको नाम र प्राप्त सहायता रकम सम्बन्धीमासिकविवरण अर्को महिनाको सात गते भित्र सार्वजनिक गरिनेछ ।तर कुनै व्यक्तिवा संस्थाले सहायताउपलब्ध गराउँदाआफ्नो नाम सार्वजनिकनगर्न समितिलाई अनुरोध गरेको रहेछ भने निजको नामउल्लेख नगरी विवरण सार्वजनिक गर्न बाधा पर्ने छैन ।

६. वस्तुगत सहायता सामाग्री

(१) करैयामाईगाउँपालिकाविपद् जोखिमन्यूनिकरण तथाव्यवस्थापन ऐन, २०७५ को दफा १२ को उपदफा (२) र (३) को अधिनमा रहि कुनै व्यक्तिवा संस्थाबाट नगदबाहेकको वस्तुगत सहायता सामाग्रीप्राप्तहुनआएमा र त्यसरी प्राप्त सामाग्रीविपद् व्यवस्थापन सम्बन्धीकार्यमा उपयोग हुने देखिएमात्यस्तो वस्तुगत सहायता सामाग्रीलाई स्वीकार गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्वीकार गरिएको वस्तुगत सहायता सामाग्रीलाई अलग्गै मौज्दातकिताबमाआम्दानीअभिलेख जनाई त्यस्तो सामाग्रीको प्रचलितमूल्यलाई कोषको आम्दानीको रूपमा समेत अभिलेख गरिनेछ ।

स्पष्टिकरण:

यस दफाको प्रयोजनकालागिप्रचलितमूल्यभन्नाले वस्तुगत सामाग्रीको साथमाप्राप्तहुने खरिद बिजकवामूल्याङ्कनको प्रमाण र ढुवानी लागत समेतको मूल्यलाई जनाउँनेछ । यदीत्यस्तो मूल्यबिना नै वस्तुगत सामाग्रीप्राप्तहुनआएको रहेछ भने त्यस्तो वस्तुगत सामाग्रीको प्रचलित स्थानीय दररेट अनुसारको मूल्याङ्कनलाई आम्दानीको आधार मानिनेछ । सो पनिनभएमा त्यसरी प्राप्त सामाग्रीको लागि समितिले उचित ठहर्याएको मूल्याङ्कनलाई कोषको आम्दानीको आधारको रूपमालिईनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमप्राप्तभई उपदफा (२) बमोजिमआम्दानीअभिलेख गरिएको कुनै सामाग्रीतत्कालप्रयोग गर्न आवश्यकनपर्ने वानमिल्ने वालामो समयसम्म भण्डारण गरि राख्नपनिअनुकुलनहुने (सड्ने, बिग्रने, नासिने वा खेर जाने) प्रकृत्तिको भएमा समितिको निर्णयले त्यस्तो सामाग्रीलाई प्रचलितकानूनबमोजिमलिलामबिक्री गरी प्राप्तआय रकमलाई दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिमको कोषको खातामाजम्मा गरिनेछ ।

(४) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनिकुनै वस्तुगत सहायता सामाग्री स्थानीयविपद् व्यवस्थापनमाउपयोग नहुने वाउपयोग गर्न उपयुक्तनहुने देखिएमा समितिले निर्णय गरी त्यस्तो सहयोग आंशिकवा पूर्णरूपमा अस्वीकार गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (१) वाजुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनिकुनै वस्तुगत सहायता सामाग्रीप्रचलित मापदण्ड बमोजिमको न्यूनतम गुणस्तरयुक्तनभएको अवस्थामात्यस्तो सामाग्रीलाई समितिले अस्वीकार गर्नेछ।

(६) उपदफा (१) बमोजिमप्राप्त वस्तुगत सहायता सामाग्रीउपदफा (४) वा (५) बमोजिम अस्वीकार गरिएको अवस्थामाबाहेक त्यस्तो सामाग्रीउपलब्ध गराउने व्यक्तिवा संस्थालाई कार्यालयले सामाग्रीप्राप्ति र स्वीकारोक्तिको भर्पाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम स्वीकार गरी उपदफा (२) बमोजिमअभिलेख गरिएको र उपदफा (४) वा (५) बमोजिमअस्विकार गरिएको सामाग्रीको विवरण तथा स्वीकार गरिएको सामाग्रीको हकमा सो उपलब्ध गराउने व्यक्तिवा संस्थाको नाम सम्बन्धीमासिकविवरण अर्को महिनाको सात

गते भित्र सार्वजनिक गरिनेछ । तर कुनै व्यक्तिवा संस्थाले सहायताउपलब्ध गराउँदाआफ्नो नाम सार्वजनिकनगर्न समितिलाई अनुरोध गरेको रहेछ भने निजको नामउल्लेख नगरी विवरण सार्वजनिक गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(७) यस दफाबमोजिमप्राप्तभएको वस्तुगत सहायता सामाग्रीलाई त्यस्तो सामाग्री भण्डारण गर्ने वाप्रयोग गरिने स्थानसम्मपुर्याउनकालागि सहायताउपलब्ध गराउने सम्बन्धितव्यक्तिवा संस्थालाई नै अनुरोध गर्न सकिनेछ ।

७. कोषको प्रयोग

(१) कोषमाजम्माभएको रकमखर्च गर्न तथाविपद् व्यवस्थापनकालागिप्राप्त वस्तुगत सहायता सामाग्रीखर्च निकासा गर्न समितिले निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनितत्कालविपद् प्रतिकार्य गर्नु पर्ने अवस्था रहेको, तर समितिको बैठक बस्न सक्ने अवस्था नरहेमा तत् पश्चातलगत्तै बस्ने समितिको बैठकबाट अनुमोदनगराउने गरी संयोजकको निर्णयबाट खर्च गर्न बाधापुग्नेछैन।

(३) कोषमाजम्माभएको रकमतथा सामाग्री देहायबमोजिमको कार्यमा खर्च गरिनेछ ।

(क) विपद्बाट प्रभावितभएको वाहुनसक्ने व्यक्तिवा समुदायको तत्कालखोजी, उद्धार तथा सम्पत्तिको संरक्षण गर्न,

(ख) विपद् प्रभावितको तत्कालीन राहतकालागिआवश्यक पर्ने खाद्यान्न, खानेपानी, लत्ता कपडा, औषधी, सरसफाइतथा शैक्षिक सामाग्री जस्ता वस्तुहरू खरिद गरी उपलब्ध गराउनतथातत् सम्बन्धीअन्यआवश्यककार्य गर्न,

(ग) विपद्को कारण स्थायीबसोबास स्थलगुमाएकाव्यक्तिहरूकालागि अस्थायी शिविर वाआश्रयस्थलबनाउनतथापुनस्थापना गर्न,

(घ) विपद्को कारणबाट घाइते वा बिरामीभएकाव्यक्तिको औषधोपचार गर्न,

(ङ) विपद् प्रभावितलाई मनोवैज्ञानिक उपचार तथामनोविमर्श प्रदान

गर्न,

(च) विपद्को कारणबाट मृत्यु भएकाव्यक्तिको काजक्रियावा सदगतकालागिनिजको परिवारलाई तोकिएबमोजिमको सहायताउपलब्ध गराउन,

(छ) विपद्को कारण सम्पत्तिको क्षतीहुने व्यक्तिलाई तोकिएबमोजिमको राहतउपलब्ध गराउन,

(ज) खोज, उद्धार तथाप्राथमिकउपचारकालागि स्वयम् सेवकतथाविशेषज्ञको परिचालन र सामाग्रीखरिद तथा भण्डारण गर्न,

(झ) विपद्को कारणबाट भएको फोहरमैलातथा प्रदुषणको विसर्जन गर्न,

(ञ) विपद् पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना सम्बन्धी उपकरण खरिद, प्रणाली विकास र सोको सञ्चालन गर्न,

(ट) खोज, उद्धार र राहतकोलागितत्काल सञ्चार तथायातायात सूचारु गर्न,

(ठ) स्थानीय स्तरमा रहेका विपद् व्यवस्थापन स्वयम् सेवकहरूको क्षमताविकास तथा परिचालन सम्बन्धीकार्य गर्न,

(ड) जोखिमयुक्त स्थानको पहिचानतथाउक्त स्थानको धनजनको स्थानान्तरण गर्न,

(ढ) विपद् पश्चात विपदबाट भएको क्षतिको लेखाजोखा र विपद् पश्चातको आवश्यकताको पहिचान गर्न,

(ण) विपद् पछिको पुनःनिर्माण गर्न,

(त) विपद् पुर्वतयारी, विपद् प्रतिकार्य, विपद् र विपद्पछिको पुनर्लाभ, विपद् जोखिमन्यूनिकरण जस्ता विपद् व्यवस्थापनकाकार्य गर्न,

(थ) समितिले तोके बमोजिमको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धिअन्यकाम गर्न, गराउन ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनिनियमितरूपमा गरिने विकास निर्माण सम्बन्धीकार्यलाई विपद् व्यवस्थापनसँग आवद्ध गराएर कोषबाट कुनै पनिकिसिमको खर्च गर्न पाईनेछैन ।

(५) कोषमा मौज्दात रकमपाँचलाख रूपैया भन्दा घटि भएको

अवस्थामाआपतकालिनकार्यबाहेक अन्यप्रयोजनकालागि कोषको रकमप्रयोग गरिनेछैन ।

८. राहत सहायतावितरण

(१) प्रभावितव्यक्तिलाई राहतउपलब्ध गराउँदा कोषमाजम्माभएको रकम र वस्तुगत सामाग्रीमध्ये आवश्यकता र औचित्यकाआधारमा दुवै वाकुनै एक मात्रपनिउपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम राहतउपलब्ध गराउनुपूर्व कोषबाट राहतउपलब्ध गराईदिने सम्बन्धमाविपद् प्रभावितव्यक्तिवानिजको एकाघरको परिवारका सदस्यले विपद्को घटना र सोबाट आँफू वाआफ्नो परिवारका सदस्यलाई पर्न गएको हानी नोक्सानीको विवरण सहितकार्यालयमानिवेदनदर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमनिवेदनदर्ता गर्दा विपद्को घटना र सोबाट पर्न गएको हानी नोक्सानीको मूल्याङ्कन सहितको सर्जमिनमुचुल्कावाप्रतिवेदन समेत निवेदनसाथ संलग्न गरिएको हुनुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) बमोजिमदर्ता भएको निवेदन र उपदफा (३) बमोजिमको संलग्नमुचुल्कावाप्रतिवेदन समेतकाआधारमा विपद् प्रभावितलाई कोषबाट राहत रकमतथा सामाग्रीउपलब्ध गराउँदाविपद्को सघनता र व्यापकता, कोषमाजम्माभएको रकमतथा राहत सामाग्रीको उपलब्धता र खर्चको औचित्य समेतलाई दृष्टिगत गरी समितिले उचित ठहऱ्याए बमोजिमहुनेछ ।

(५) उपदफा (२) र (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनिविपद्को कारणले गम्भिर हानी नोक्सानीवा घाईते भई विपद् प्रभावितव्यक्तिवानिजको एकाघरको परिवारका सदस्यले राहतकालागिनिवेदनदर्ता गर्न सक्ने अवस्था नरहेमा र तत्काल राहतउपलब्धनगराउँदाविपद् प्रभावितव्यक्तिथप जोखिममाधकेलिन सक्ने वाथपजनधन र स्वास्थ्यमाहानी नोक्सानीपुग्न सक्ने अदस्था छ भन्ने समितिलाई लागेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई समितिले निर्णय गरेर तत्काल राहतउपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(६) विपद् प्रभावितव्यक्तिलाई यस दफाबमोजिम राहतउपलब्ध

गराउँदामहिला, बालबालिका, किशोर किशोरी, जेष्ठ नागरिक, अशक्ततथाअपाङ्गताभएकाव्यक्तिलाई प्राथमिकतादिनुपर्नेछ ।

९. कोष प्रयोग गर्न नपाईने

(१) यस कार्यविधिमाअन्यत्रजुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायको प्रयोजनकालागि कोषमाजम्माभएको रकमखर्च गर्न पाईने छैन:

(क) नियमितप्रशासनिककार्यको लागिखर्च गर्न,

(ख) कुनै सरकारी वा गैरसरकारी पदाधिकारी वाकर्मचारीलाई नियमित रूपमातलब, भत्तावाअन्य सुविधाउपलब्ध गराउन,

(ग) कुनै सरकारी वा गैरसरकारी पदाधिकारी वाकर्मचारीलाई भ्रमण खर्च वाअन्यत्यस्तै प्रकारको खर्च उपलब्ध गराउन,

(घ) विपद्बाट प्रभावितलाई दिईने तोकिएबमोजिमको राहतबाहेक अन्यकुनै पनिकिसिमको चन्दा, पुरस्कार, उपहार वाआर्थिक सहायताउपलब्ध गराउन,

(ङ) कुनै पनिकिसिमको गोष्ठि, अन्तरक्रियावा सभासम्मेलन सञ्चालन गर्न, गराउन,

(च) आकस्मिक रूपमानिर्माण गर्नुपर्ने बाहेककाअन्यनियमितपूर्वाधार विकास निर्माणसम्बन्धी कार्य गर्न, गराउन,

(छ) विपद् जोखिमन्यूनिकरण तथाविपद् व्यवस्थापनसँगप्रत्यक्ष सम्बन्धनभएको अन्यकुनै पनिकार्य गर्न, गराउन ।

(२) कोषलाई प्राप्तभएको वस्तुगत सहायता सामाग्रीमध्यै कुनै पनि सामाग्री पूर्ण वाआंशिकरूपमाकार्यालयको वाकार्यालयको कुनै पदाधिकारी वाकर्मचारीको नियमितप्रयोजनकालागिप्रयोग गरिनेछैन ।

परिच्छेद-३

कोषको सञ्चालन, लेखातथा लेखा परिक्षण

१०. कोषको सञ्चालन

(१) कोषको बैंक खाता सञ्चालनगाउँपालिकाको प्रमुखप्रशासकीयअधिकृत वानिजले तोकेको अधिकृत/कर्मचारी वा लेखाप्रमुखवानिजले तोकेको

लेखाको कर्मचारीको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

(२) कोषबाट एक पटकमा दुईहजार रूपैया भन्दा बढीको रकमभुक्तानीगर्दा अनिवार्यरूपमा बैंक मार्फत मात्रभुक्तानी गरिनेछ ।

(३) कोषलाई प्राप्त वस्तुगत सहायता सामाग्रीको निकासासमिति संयोजकको निर्देशनमाप्रमुखप्रशासकीयअधिकृत वानिजले तोकेको विपद् व्यवस्थापन हेर्ने अधिकृत स्तरको कर्मचारी र जिन्सीशाखा प्रमुखबाट हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम वस्तुगत सहायता सामाग्रीविपद् व्यवस्थापनकार्यमा उपयोगकालागिनिकासागर्दा मौज्दातकितावमाखर्च अभिलेख जनाई निकासादिनुपर्नेछ र त्यस्तो सामाग्रीको अभिलेख मूल्यलाई कोषको खर्चको रूपमा समेत अभिलेख गरिनेछ ।

११. कोषको आयव्ययको लेखातथा सोको सार्वजनिकरण

(१) कोषको आयव्ययको लेखाप्रचलितकानूनबमोजिम राखिनेछ ।

(२) कोषले कार्यपालिकाले तोकेबमोजिमआन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कायम गर्नु पर्नेछ।

(३) कोषको मासिकरूपमाभएको आम्दानी र खर्चको विवरण सामान्यतयाअर्को महिनाको सात गतेभित्रमा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

(४) आर्थिक वर्ष समाप्तभएको मितिले तीनमहिनाभित्र समितिले कोषको वार्षिक आयव्ययको विवरण समेत खुल्ने वार्षिक प्रतिवेदनतयार गरी कार्यपालिकामार्फत गाउँ सभा समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

१२. लेखा परिक्षण

(१) कोषको आन्तरिक लेखापरीक्षण गाउँपालिकाको आन्तरिक लेखा परिक्षण शाखाबाट हुनेछ ।

(२) कोषको अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

(३) कार्यपालिकाले चाहेमा जुनसुकै बखत समितिको हिसावकितावजाँच्नवाजाँच गराउन सक्नेछ ।

(४) कार्यपालिकाको कार्यालयले कम्तीमावर्षको एक पटक कोषको सामाजिक र सार्वजनिक लेखापरिक्षणको व्यवस्थामिलाउन सक्नेछ।

परिच्छेद-४
विविध

१३. सशर्त सहायता

(१) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धीतोकिएको कार्य सम्पादन गर्ने शर्त सहितकुनै व्यक्तिवा संस्थाले कोषमा सहायताउपलब्ध गराउनचाहेमा त्यस्तो सहायताप्राप्त गर्नु पूर्व समितिले शर्त स्वीकार गर्ने वानगर्ने सम्बन्धी निर्णय गर्नेछ र शर्त स्वीकार गरेको अवस्थामामात्र सहायता रकमवा सामाग्री कोषमाजम्माहुनेछ । तर नेपाल सरकार, प्रादेश सरकार वा स्थानीय सरकारले सशर्त अनुदानउपलब्ध गराउने हकमा समितिको पूर्व निर्णय आवश्यक पर्नेछैन ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कोषमाप्राप्तअनुदान रकमवा वस्तुगत सहायता सामाग्रीलाई तोकिएको काममामात्रउपयोग गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कोषमाप्राप्तअनुदान रकमवा वस्तुगत सहायता सामाग्रीतोकिएबमोजिमको कार्यमा उपयोग भए(नभएको सम्बन्धमात्यस्तो सहायताउपलब्ध गराउने व्यक्तिवा संस्थाले विवरण माग गरेमा सोको विवरण उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम कोषमा सहायता स्वरुपप्राप्तहुने भौतिक सामाग्रीहरुको भण्डारण तथावितरण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक्ताअनुसार समितिले थप मापदण्डरनिर्देशिकाबनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

१४. परामर्श लिन सक्ने

समितिले यस कार्यविधिबमोजिमको कार्य सम्पादन गर्न उपयुक्त विज्ञ व्यक्तिवा सस्थासँगआवश्यक परामर्श लिन सक्नेछ ।

१५. रकमफ्रिजनहुने तथाआवर्ती कोष (रिवल्विङ् फण्ड) को रूपमा रहने

(१) दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम कोषमाजम्माभएको रकममध्ये आंशिकवा पुरै रकमकुनै आर्थिक वर्षमा खर्च नभई आर्थिक वर्षको अन्त्यमाबाँकी रहेमा त्यस्तो रकमफ्रिजनभई कोषमै रहनेछ । तर

दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिमप्राप्तसहायता रकमलाई त्यस्तो शर्त अनुरूपउपयोग गर्न नसकेको कारण जनाई सहायताउपलब्ध गराउने सम्बन्धितव्यक्तिवा संस्थाले फिर्ता माग गरेमा कोषबाट रकमफिर्ता गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(२) कोषलाई आवर्ती कोष (रिबल्विङ्ग फण्ड) को रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

स्पष्टिकरण:

यस दफाको प्रयोजनकालागिआवर्ती कोष (रिबल्विङ फण्ड) भन्नाले कोषबाट खर्च भएको नगद रकमवार्षिक रुपमा बजेट विनियोजन मार्फत पुनःपुर्ति गर्दै जाने गरि स्थापित कोषलाई सम्झनुपर्छ ।

(३) कोषमा मौज्दात रकमपाँचलाख रूपैया भन्दान्यूनहुनगएमातत्कालथप रकमजम्मा गर्न प्रयत्न गरिनेछ ।

१६. सहयोगकालागिआह्वान गर्ने

(१) विपद्का कारण आपत्कालिनअवस्थासिर्जना भई स्थानीय स्रोत साधन र क्षमताले विपद्को सामना गर्न कठिन भएमागाउँपालिकाले छिमेकी स्थानीयतह, प्रदेश सरकार तथा नेपाल सरकारलाई कोषमाआर्थिक तथा वस्तुगत सहायताउपलब्ध गराउन अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

(२) विपद्बाट प्रभावितको खोज, उद्धार र राहतकालागि समितिले स्थानीय सामाजिकतथा परोपकारी संघ, संगठन, युवाक्लव, आमासमूह, स्वयम् सेवक, राष्ट्रसेवक, उद्योगीव्यवसायी, प्रवुद्ध व्यक्तितथाआमसर्वसाधारणलाई सहयोगकालागि अनुरोध गर्न सक्नेछ।

१७. अभिलेख राख्ने

(१) समितिले कोष परिचालन सम्बन्धमा गरेको निर्णय र अन्यकाम कारवाहीको अभिलेख दुरुस्त राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अभिलेख समितिको सदस्यसचिवको जिम्मामा रहनेछ ।

(३) दफा (१) बमोजिमको अभिलेख सरोकारवालाकुनै व्यक्ति वा संस्थाले माग गरेमा निजलाई नियमानुसार त्यस्तो अभिलेख उपलब्ध गराईनेछ।

१८. अनुगमन

(१) यस कार्यविधिबमोजिम कोष परिचालनतथा सोबाट भएकाकामको नियमिततथाआकस्मिकअनुगमन सम्बन्धीकार्यका लागि समितिको संयोजकवानिजले तोकेको समितिको अन्यकुनै सदस्यको संयोजकत्वमा समितिको न्यूनतमथप एक सदस्य समेत संलग्न रहेको अनुगमन टोली खटिई कोष परिचालनबाट भएको कामको अनुगमन गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खटिएको अनुगमन टोलीले आफूलाई प्राप्तकार्यादेशकाआधारमा अनुगमनकाक्रममा देखिएको सत्य तथ्यविवरण सहितको प्रतिवेदन समितिसमक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पेश हुनआएको प्रतिवेदन समेतकाआधारमा कोष परिचालनमाकुनै कमिकमजोरी भएको देखिएमात्यसलाई सुधार गर्न समितिले आवश्यकनिर्देशनदिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोष परिचालनमाकुनै गम्भिर त्रुटी रहेको र सोलाई तत्काल रोक्न आवश्यक देखिएमा संयोजकले त्यस्तो कार्य रोक्न निर्देशनदिन सक्नेछ ।

(५) अनुगमनकाक्रममाकुनै व्यक्तिले झुठा विवरण पेश गरी कोषबाट राहतप्राप्त गरेको वा कोषले उपलब्ध गराएको राहतको दुरूपयोग गरेको पाईएमा दोषी उपर प्रचलितकानूनबमोजिम कारवाहीहुनेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिमको अनुगमन टोलीमाउपलब्धभएसम्म स्थानीय राजनीतिक दल, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धीकार्यमा संलग्न गैरसरकारी संघसंस्था, उद्योगीव्यवसायी आवद्ध संघसंगठन, नागरिक समाजतथापत्रकार आवद्ध संघसंगठन र सशर्त सहायताउपलब्ध गराउने व्यक्तिवा संस्थाको प्रतिनिधि समेतलाई संलग्न गराईनेछ ।

१९. निर्देशनदिन सक्ने

गाउँ सभाले समितिको काम कारबाहीको सम्बन्धमा समितिलाई आवश्यकनिर्देशनदिन सक्नेछ ।

२०. सम्मानतथापुरस्कार:

(१) यस कार्यविधिअनुसार कोषलाई व्यवस्थितवनाउनउल्लेख्य आर्थिक सहयोग एवम् भैतिक सामाग्रीउपलव्ध गराउने दाताहरु मध्ये उत्कृष्ठ दाताहरुलाई समितिको सिफरिसमा कार्यपालिकाले विशेष सम्मान गर्न सक्नेछ ।

(२) विपत् व्यवस्थापनमाविशेष योगदान पुऱ्याउने स्वयम सेवीहरु मध्ये उत्कृष्ठ स्वयम सेवीलाई समितिको सिफरिसमा कार्यपालिकाले सम्मानतथा पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।

२१. **कार्यविधिको व्याख्या:**

यस कार्यविधिको प्रयोग गर्दा कुनै विषयमा दुविधा वा अन्यथा हुने लागेमा कार्यपालिकाका व्याख्या अन्तिम हुनेछ ।

२२. **कार्यविधि संशोधन :**

यस कार्यविधिमा आवश्यक संशोधन करैयामाई गाउँपालिकाको कार्यपालिकाले गर्नेछ ।

प्रमाणित गर्ने
हस्ताक्षर .....
नाम:-श्री भुनेश्वर धामी
पद:- करैयामाई गाउँपालिकाअध्यक्ष
प्रमाणित मिति:- .....
प्रमाणित कार्यविधिपाना (पेज) सङ्ख्या:(१० (दश)